

Kommentar fra Namsenvassdraget Elveierlag vedr. Forslag om endringer i bestemmelser for fiske etter anadrome laksefisk i sjø og vassdrag

Trenden for antall laks fanget i Norge peker dessverre nedover de siste årene, både for fangst i sjø og elv. Namsenvassdraget er ikke noe unntak. Fra høsten 2020 har Namsenvassdraget Elveierlag (NE) hvert år strammet inn kvoter og fiskeregler i vassdraget, senest 30. nov 2023. Det er åpenbart for at antallet laks i elva er nedadgående. Det må poengteres at NE har gjort disse innstrammingene på tross av at vassdraget ser ut å oppnå gytebestandsmålet (GBM) etter gjeldende modell.

De siste årene har også Miljødirektoratet (MD) tatt grep i Namdalen både for sjøørreten og laksen, grep som uten tvil har gått hardest utover elvefisket. I 2021 fastsatte MD kvoter på sjøørret i Namsenvassdraget, **ingen** kvoter for kilenotfiskerne i sjøen. I 2021 tok også MD grep i forbindelse med midtsesongevalueringen. Sjølaksefiskerne mistet de siste 2 dagene av sitt fiske, som er så ubetydelige for dem at de ofte tatt opp sine nøter allerede.

Norsk institutt for naturforskning (NINA) publiserte NINA Rapport 2393 «Genetisk påvirkning av rømt oppdrettslaks på ville laksebestander – oppdatert status 2023» den 5. januar 2023. Her blir Namsenvassdraget plassert i rød kategori, «svært dårlig tilstand med store genetiske endringer påvist». Genetisk innkryssing av rømt oppdrettslaks i villaks er en av de største negative påvirkningene på ville laksebestander i Norge. Innkryssing av oppdrettsgener gir forandringer i egenskaper som vekst, sjøalder, smoltalder, generasjonstid, og tidspunkt for utvandring og oppvandring i elvene, noe som gjør villaksen dårligere tilpasset sitt naturlige miljø.

Det må også trekkes frem at både Oksdøla (stengt) og Årgårdsvassdraget (Kvalitet etter kvalitetsnorm: Svært dårlig) i Namdalen har status rød status.

Sjølaksefiskerne utenfor Namsen tok i år 8 135 villaks i nøtene. I Namsenvassdraget ble det fanget rett under 3 200 laks. Dette er halvparten av gjennomsnittet for de siste ti årene i vassdraget. Samlet sett er fangstene i sjø og elv i området de nest laveste de ti siste årene. Mellom 30-50 rettighetshavere kan avlive over 8000 fisk i sjøen mot alle laksefiskere i vassdragets 3300 fisk. Villaksen er truet, og tiltak må settes inn der de har virkning. Ytterligere tiltak i Namsenvassdraget vil ha liten effekt i forhold til tiltak i fjorden/sjøen når en sammenligner fangstene.

Forskningen viser at laks med oppdrettsgener som regel er mindre og vender tilbake til elva raskere. Det er derfor ekstra viktig å la så mye stor laks som mulig få svømme opp i elva for å få vasket ut oppdrettsgener fra vassdraget. Storlaksen kommer som regel tidlig og derfor mener NE at MD må utsette sesongstart for sjølaksefisket. I elva har vi i år før første gangen satt kvote på hvor mange storlakser enn fisker kan ta per sesong.

NE forventer

- Utsatt start for sjølaksefisket i Namdalen med minimum 2 uker.
- MD setter kvoter for kilenotfiskerne i Namdalen på sjøørret som er likeverdige med de kvoter MD har vedtatt for Namsenvassdraget.

Med vennlig hilsen

Niklas Högstedt

Daglig leder Namsenvassdraget elveierlag

